EENE STEM UIT MOOL-RIVIER.

AAN DE LEDEN DER NEDERDUITSCH-GEREFORMEERDE KERK IN DE HOLLANDSCH-
AFRIKAANSCH REPUBLIEK.

Genade en Vrede zij met U!

Geliefde Broeders!— Daar wij vernomen hebben dat velen uwer nog onkundig zijn aan hetgeen wij in onze vroegere algemeene Kerkvergadering van November 1853, verrigt hebben, zoo meenen wij u geene ondiens te zullen doen, door u een uittreksel te geven van onzen brief, destijds aan den Eerw. Heer A. Faure, Actuaris Synodi, geschreven, en dit schrijven met eenige ophelderende aanmerkingen te vergezellen. Wij voegen hierbij den brief in onze vergadering van gisteren aan den Lijdenburgschen Kerkeraad gerigt. Wij doen dit met het doel om u in staat te stellen, allerlei verkeerde uitleggingen, die aan onze handelingen door sommigen gegeven worden, te kunnen wederleggen.

Zie hier dit uittreksel.

. . . Met eenparige stemmen is besloten de inlijving onzer gemeenten in de Zuid-Afrikaansche Kerk onder de Synode niet goed te keuren, en wel om de volgende redenen:—

1. Omdat aan de voorwaarde of belofte, om in de behoefte van leeraars te zullen voorzien, niet voldaan is.

2. Omdat men zich aan de Kerkelijke Wetten der Synode niet kan onderwerpen.

De Nederduitsch-Gereformeerde Kerk alhier, beschouwt zich dus als eene onafhankelijke kerk, onder haar eigen bestuur. Hiermede wordt echter niet te kennen gegeven, dat zij zich afsnijdt of afscheurt van hare oude moederkerk; in geenen deele. De dochter wil nog gaarne met hare moeder in kinderlijke betrekking blijven; met ander woorden: de Nederduitsch-Gereformeerde Kerk in deze gewesten wenscht, ofschoon onafhankelijk, een band van vereeniging aan te knopen, ten doel hebbende de algemeene belangen der Nederduitsche Gereformeerden in Zuid-Afrika te behartigen, en wederzijds elkander die broederlijke diensten te bewijzen, die het Evangelie zijnen belijders voorschrijft of beveelt. Om dit doel te bereiken, en langs dien weg de uitbreiding van het rijk onzes gezegenden Verlossers in het algemeen bevorderlijk te zijn, wenschen wij hartelijk in eene geregelde briefwisseling met elkander te komen, waarin wij den toestand en de behoeften onzer kerk, hare zedelijke en godsdienstige ontwikkeling, kenbaar maken, en met u spreken zullen van onze hope in Christus, en van alles wat ons in het godsdienstige en zedelijke op het harte ligt, of der mededeeling waardig is, opdat ook onder ons de gemeenschap der heiligen eene waarheid worden moge.

Onder heilbede en broederlijke groete, met den hartelijken wensch, dat onze moederkerk ons in hare gebeden gedachtig zij, gelijk wij ook als een liefhebbend kind onzer moeder gedachtig zullen zijn voor den troon der genade, opdat wij te zamen door een en hetzelfde geloof verbonden, meer en meer in hetzelfde mogen opwassen, zoo te zamen opwassen, dat wij vruchten der bekeering waardig mogen voortbrengen, en aldus, ofschoon in ons huishoudelijk bestuur van elkander gescheiden, door den band der Christelijke liefde mogen vereenigd blijven.

(Get.)

F. G. WOLMARANS.

„

D. VAN DER HOFF.

Broeders! — De gevoelens in dien brief uitgedrukt koesteren ook wij, die thans eene Algemeene Kerkvergadering alhier houden. Wij willen met het bestuur der Gereformeerde Kerk in de Kaapkolonie in het bijzonder, en met de leden dier kerk in het algemeen, “ons benaastigen om te behouden de eenheid des geestes, door den band des vredes” (Eph. iv:3). Al zijn wij namelijk in het uitwendig bestuur der kerk, in het huishoudelijke, ieder op zichzelf; de band van de eenheid des geestes, de band van ons gemeenschappelijk geloof, onze hoop en liefde is daarom door ons niet vaneen gescheurd. Wij hebben hier onze eigene kerk; wij zullen hare huishoudelijke belangen regelen; wij zullen opzigt houden over het gedrag en den wandel van de leden der gemeente, en met Gods hulp waken over de zuiverheid der leer. Dit opzigt kunnen, mogen, en

willen wij niet uit onze handen geven, vooral niet aan eene Synode, die op bijna twee honderd uren afstands, haren zetel onder eene andere regering heeft, wier vertegenwoordigers Britsche onderdanen zijn, en door Britsch geld gesalarieerd worden, en altijd van die regering, hetzij veel of weinig, afhankelijk is, zoo als wij hier onder zullen aantoonen. Met des Heeren hulp zullen wij dus opzigt over u houden en biddende waken. En al roept men u dan toe (zie Herderlijke Brief van de Synodale Commissie, 1855): Waakt, waakt, uwe Kerk is in gevaar; al waarschuwt men u voor valsche leer, die vroeg of laat (hoe voorzigtig uitgedrukt!) onder u mogt insluipen; wij bidden u, weest toch voor de ijdele bedreigingen—als kinderen die zich voor een spook laten bang maken — niet vervaard! Wie heeft uwe kerk bewaakt, oude emigranten, toen gij de wildernissen hier zijt binnen getrokken, en gij jaren lang zonder herderlijk opzigt waart? Wie heeft tot hertoe uwe leer zuiver gehouden? Heeft de Kaapsche Synode dat gedaan? Heeft zij, misschien ook, met het heilige oogmerk om uwe leer zuiver te doen blijven, u vooral in den beginne uwer emigratie met een bezoek van een paar leeraars vereerd? Vraagt het maar eens aan eenige oude emigranten, en die zullen het u wel zeggen, met welk oogmerk destijds het bezoek dier leeraars geschiedde. Doch wat houden wij u langer met zulke vragen op; gelooft vrij, als geen ander wachter uw geloof bewaakt had, het zou er jammerlijk met uw geloof uitzien; geloof vrij, zoo lang als de Wachter Israëls niet slaapt of sluimert, zoo lang als gij uwe Bijbels en de Geloofsleer der Gereformeerde Kerk achter dezelve gedrukt bezit, leest, onderzoekt en beoefent, zal niemand u, al kon hij ook de taal der engelen spreken, uw dierbaar kleinood, dat onwaardeerbaar geschenk onzer vaders, de zuivere geloofsleer der Gereformeerde Kerk, kunnen ontnemen. Daarom verzekeren wij u, met uwen God in het oog en in het hart, en met uwen Bijbel voor u, is uwe kerk veilig en geborgen. Het is waar, er moet opzigt over de kerk zijn; maar ontbreekt het u hier dan aan opzigt? Hebt gij geen ouderlingen over uwe kerk? En waartoe zijn die ouderlingen? Leest achter uwen Bijbel het formulier der bevestiging van ouderlingen, en gij zult zien dat zij inzonderheid te waken hebben over de zuiverheid der leer. Vertrouwt gij die ouderlingen, die mannen uwer eigene keuze, vertrouwt gij ze niet? Hebben zij geene kennis genoeg? Maar waartoe stelt gij ze dan aan? Wordt hunne kennis vermeerderd, als onze kerk onder de Kaapsche Synode staat? Geeft de Kaapsche Synode aan uwe ouderlingen helderder oogen, meer verstand, meer kennis? Neen immers, zij zijn en blijven dezelfde, hetzij buiten of onder de Synode. Of verbeeldt gij u, dat de Kaapsche Synode van tijd tot tijd een spion afzendt, om onbekend eens te komen luisteren of uw leeraar wel zuiver preekt? Neen, daartoe vernedert zij zich niet. Het is waar de Ringsvergaderingen onder de Synode zijn wel verplicht te vragen aan de respectieve kerkeraden, of de leer in hunne gemeenten zuiver gepredikt word; maar als er niemand van de ouderlingen optreedt om beschuldigingen in te brengen, dan blijft het bij die vraag. Nu ja, dit is het juist, zegt wellicht deze of gene, waar zal hier de ouderling klagen, als hij bemerkt dat de leeraar niet zuiver preekt? En hoe zal hij hierin te werk gaan? Zeer eenvoudig. Hij stelt op papier wat hij, in bijzijn van getuigen, gehoord heeft van den leeraar; hij roept de ouderlingen van twee of drie andere gemeenten op, en te zamen vergaderd, roepen zij den leeraar voor zich, overtuigen

hem uit den Bijbel en den Catechismus dat hij valsch leert, en straffen hem dien overeenkomstig. Zoo kan het geschieden, en zoo zal het geschieden als wij niet onder de Synode zijn, en mogten uwe ouderlingen dan soms met de zaak eenigzins verlegen zitten en niet juist weten wat te doen; welnu, dan kunnen zij raad en inlichting vragen aan de K. Synode met welke wij immers in broederlijke betrekking wenschen te blijven. En gelooft ons, als die broederlijke band, naar welken wij zoo hartelijk verlangen, vastgemaakt is, dan zullen de noodige inlichtingen en raadgevingen niet achterwege blijven. En als onze Kerk nu onder de Synode staat, weet gij, broeders, wat er dan toe noodig is, om uwen Leeraar te overtuigen dat hij valsche leer voert? Dan moet het eerst komen voor eene Ringsvergadering, bijvoorbeeld te Pietermaritzburg, en gesteld dan eens dat de Leeraar zijne zaak wint en misschien wel, door zijne meerdere kennis, het blaadje omkeert en hij den ouderling overtuigt van niet gezond in de leer te zijn; en gesteld dan eens verder, dat de ouderling het hierbij niet wilde laten berusten, en zich beriep op de uitspraak der K. Synode en hij zijne zaak daar alweer verloor, hoe veel tijd, hoe veel omslag, hoe veel onkosten gaan daarmede niet gepaard?! Wat wint gij er dan bij, als gij onder de Synode staat? Niets, volstrekt niets; integendeel verlies, alles verlies en nogmaals verlies: verlies van tijd, verlies van godsdienstig onderwijs, verlies van geld. Als uw Leeraar alle jaar eene week, drie, vier of zes buiten's lands moet doorbrengen, vergezeld door eenige ouderlingen, wie vervult dan hunne plaats? En wie, als hij alle vijf jaar een reis moet doen van een paar honderd uur afstands? Hoe veel kostbare tijd gaat daarmede verloren? En nu zwijgen wij nog van de aanzienlijke onkosten die daarmede gepaard gaan, want wij weten wel dat velen uwer zich gaarne eenige geldelijke opofferingen willen getroosten, als die strekken kunnen tot heil uwer kerk en tot bevordering uwer godsdienstige belangen; maar met de verbindtenis onder de Synode is volstrekt zulk eene bevordering niet te verwachten; als zij broederlijk, christelijk, wil handelen, dat zij ongetwijfeld doen zal, dan zal de Synode onze godsdienstige belangen toch bevorderen, als zij kan, hetzij wij al of niet onder haar opzigt staan. Waar is dan toch het voordeel, zoowel in het tijdelijke als in het geestelijke, dat ons toekomt als wij onder de Synode staan? Waarlijk hoe meer wij over de zaak nadenken, des te inniger worden wij overtuigd dat wij meer winnen, dan verliezen, als wij er buiten blijven. Wilt ge weten voor wie er voordeel en genoegen in gelegen is om onder de Synode te zijn? Hoofdzakelijk voor den Leeraar alleen, die nu en dan op uwe kosten eens een reisje kan gaan doen, naar Maritzburg, Bloemfontein, of de Kaap, en zijne vrouw na zijn overlijden van een pensioen verzekert.

Het eenig voordeel dus dat er dan nog gelegen is om onder de Synode te zijn, is alleen voor den Leeraar; en daarvoor zoudt ge dan onder de Synode willen? Neen immers, daarvoor zijt ge te verstandig, en als ge het volgende er bij in acht neemt, dan zult ge zeker uitroepen: Die nu nog onder de Synode wil, moet óf krankzinnig zijn, óf andere bedoelingen daarmede op het oog hebben.

1. Zij die gaarne ons weder onder de Synode gekluisterd zagen, zeggen, dat wij hier geen kerkelijk bestuur, geene wetten hebben, en de

Predikant maar doen kan wat hij wil. Hierop merken wij aan dat die taal voortspruit òf uit onkunde òf uit kwaadwilligheid, want wij hebben ons bestuur zoowel voor de afzonderlijke gemeenten, als voor alle te zamen, en hoe de Predikant kan bestraft worden is boven aangetoond. Tot regel van ons bestuur volgen wij tot heden nog de kerkelijke wetten der Kaap Kolonie, die eerstdaags door een kerkelijk reglement zullen vervangen worden, volgens besluit in onze Vergadering van heden.

2. Die Kaapsche Synode, ofschoon wel niet onder het Engelsch Gouvernement, is en blijft toch altijd van dat Gouvernement afhankelijk; want in de eerste plaats bestaat en werkt zij bij Ordonnantie van den Wetgevenden Raad, en ten tweede is zij verplicht zekere veranderingen of nieuwe wetten die zij vervaardigt, vóór de uitvoering, door het Engelsche Gouvernement te doen bekrachtigen.

3. Als wij dus hier onder de Synode staan en wij wenschen zekere kerkelijke wetten veranderd of nieuwe ingevoerd te hebben, dan moeten wij eerst de goedkeuring der Synode (en daarbij nog de bekrachtiging van het Engelsche Gouvernement) afwachten.

4. Elk vrij en onafhankelijk volk, dat zijn eigen burgerlijk bestuur heeft, is ook *verplicht* zijn eigen kerkelijk bestuur te regelen.

5. De Kaapsche Synode heeft geen de minste aanspraak of regt buiten de grenzen der Kaap Kolonie; overal waar zij zich buiten die grenzen met kerkelijke zaken bezig houdt, is zij buiten haar regt. Zij kan gerust haren titel: Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika, veranderen in: Gereformeerde Kerk van de Kaap Kolonie.

6. Zij die beweren, zoo als onlangs geschied is in een herderlijken brief van den Ring van Transgariëp, dat wij hier buiten de Synode niet als Gereformeerde Kerk kunnen bestaan, maar alleen kunnen beschouwd worden tot de Algemeene Christelijke Kerk te behooren, vergissen zich jammerlijk; want daar, waar een geordend Gereformeerd leeraar is, en hij eene gemeente om zich verzamelt, daar is eene Gereformeerde Kerk.

7. Men heeft onlangs uit Lijdenburg aan den Ring van Transgariëp de vraag voorgelegd, of de Leeraars hier verplicht zijn een eed van getrouwheid te zweren aan de Britsche Kroon, en het antwoord is geweest: Neen. Dit antwoord is regt. Maar als de Lijdenburgsche vrienden nu gevraagd hadden: Is het waarheid dat men aan onzen Leeraar tijdens zijn verblijf in de Kaapstad gevraagd heeft of hij een eed van getrouwheid zweren wilde, dan had men u zeker geantwoord van ja: want dit is gevraagd aan uwen Leeraar, doch hij heeft zulks geweigerd. En had men verder aan dien Hoog-Eerwaardigen Ring gevraagd of de Leeraars der Kaap Kolonie verplicht zijn dien eed af te leggen, dan had men u ook toestemmend moeten antwoorden, en er welligt bij kunnen voegen, dat ook de Leeraars van den Vrij-Staat dien eed gezworen hebben.

8. Aan dienzelfden Ring is ook gevraagd of uw Leeraar, onder de Synode zijnde, ook verplicht is om de Synodale Vergadering in de Kaapstad bij te wonen, en het antwoord is geweest dat zulks niet noodig was. Wij willen dit zeer goed gelooven, want die heeren van de Synode zijn

alleen kundig genoeg om kerkelijke wetten en bepalingen te maken, zonder uwen Leeraar, en buitendien zou zijne stem alleen weinig baten.

Broeders! — Wij bidden u, laat u toch niet door allerlei praat, hetzij u dit ter oore komt van een of anderen, die wijs is bij zichzelf, hetzij u dit tegenklinkt uit zekere herderlijke brieven; laat u toch door dat alles niet misleiden; vooral niet door die brieven, die, zoo als u bekend is, niets anders onder u uitwerken dan het vuur der tweedragt, zoo haast als het bijna is uitgedoofd, op nieuw aanblazen; wij willen wel gelooven dat de schrijvers derzelve zulke onzuivere bedoelingen niet koesteren — ja, wij willen zelfs verder gaan en gelooven dat zij goede bedoelingen hebben; maar zij worden welligt misleid door verkeerde inlichtingen, en dwalen is menschelijk. Insteede van dus hard op hen neder te komen, willen wij liever bidden: Heere! vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. Ja, die bede mag vooral wel oprijzen uit ons hart over de schier onvergeeflijke uitdrukking onlangs gebezigd in een brief van den Transgariërschen Ring aan de gemeente van Mooirivier, waarin onder anderen voorkomt eene waarschuwing voor de rampzalige gevolgen die wij over onze geloofsgenooten alhier zullen brengen, als wij niet onder de Synode staan. Hoe toch, vragen wij, is het mogelijk, dat zulk een taal voortkomt uit den mond van Protestantsche Leeraars! Is het niet als of wij de taal van het Vaticaan, van Rome's Opperpriester ons hooren tegenklinken: Buiten de Synode, buiten onze Kerk, geen zaligheid? Doch genoeg hiervan, wij willen niet verbitteren, maar vinden ons toch verplicht de pen op te vatten, want de maat der verguizing is tot overloopen toe vol. En hiermede eindigen wij over het punt der Synode en noodigen hen uit, die gaarne onder de Synode wenschen te staan, ons te wederleggen, of de voordeelen aan te toonen, die er uit zouden voortvloeijen wanneer wij aan hunnen wensch voldoen. Kunnen zij ons die voordeelen niet aantoonen, dan bidden wij hen ernstig het ijdele twisten over deze zaak te laten varen en stille te zijn.

En zullen wij nog spreken over andere twisten en verdeeldheden, b.v., over den twist of men al dan niet de Evangelische Gezangen in de Kerk mag gebruiken? Neen, wij zullen hierover niet spreken, want overtuigen kunnen wij die menschen toch niet, en wij hebben te veel liefde en achting voor sommigen, ja velen hunner, dan dat wij hun tot ergeus zouden willen verwekken. Wij weten zeer goed dat de braven en welgezinden onder hen de pogingen verfoeijen, die men zegt dat door sommigen aangewend worden, om eene scheuring in onze kerk te maken, door een Predikant te ontbieden die geen gezangen zingt. Wij vreezen dus niets voor het ijdele pogen van sommige kwaadwilligen onder hen, en vermanen hen ernstig stille te zijn en in liefde en vrede met ons vereenigd te blijven.

Leeft zoo allen in liefde en vrede, want waar liefde en vrede wonen gebiedt de Heer zijn zegen. Denkt toch niet dat de zaligheid aan de Synode verbonden is, en nog veel minder aan het zingen van enkel Psalmen. Bouwt uwe zaligheid op een ander grond; bouwt haar op Gods genade in Jezus Christus onzen Heer (Rom. 3:24; Eph. 2:8).

Geliefden! — Gij die met ons treurt over de ongelukkige twisten en verdeeldheden, die Kerk en Staat verontrusten, houdt goeden moed. Wij wenschen de eenheid des geestes door den band des vredes te behouden; wij trachten de waarheid en de liefde aan te kweeken; wij be naarstigen ons vrede en eendragt te bevorderen en al datgene te doen wat strekken kan tot heil van Kerk en Staat. En in deze onze pogingen heeft de Heer een welbehagen, want hij is een God van liefde en waarheid, orde en vrede. Zoo God dan voor ons is, wie sal tegen ons zijn? Zal de boosheid der menschen tegen ons zijn? Vreest niet! De arm der boosheid tegen Gods dienaar opgeheven, zinkt alleen op zijnen wenk mat en krachteloos neder. Zullen de twist en verdeeldheid, de wanorde en tweedragt, die monsters uit het diepste der hel gebrakt en deze aarde tot een voorportaal der helle zelve makende, zullen zij tegen ons zijn? Geen nood, zoo lang Hij nog leeft en regeert, die uit wanorde en verdeeldheid orde en eensgezindheid scheppen kan; geen nood, zoo lang Hij nog leeft die tot een stormwind kan zeggen: Wees stil! en tot de opgeruide golven: Tot hiertoe en niet verder; geen nood, zoo lang Hij nog leeft, die licht uit de duisternis kan scheppen, en die den stikdonkersten nacht in den heldersten dag kan veranderen, en uit het kwade het goede kan doen te voorschijn komen. Zalige troost voor Gods dienstknechten! want die op dien God vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid. Wat er ook gebeuren moge, vrienden van God! wordt niet wankelmoedig God zal alles ten beste leiden. Wat in ons oog kwaad schijnt, is dikwijls goed bij de uitkomst, daar God het kwaad dikwijls als een middel gebruikt om zijne wijze, heilige en liefderijke oogmerken te volvoeren. In dat zalig geloofsvertrouwen berustende kunnen wij met opgeruimde borst het 20ste Gezang aanheffen en met den Psalmddichter (Ps. 23) juichen: de Heer is mijn herder, mij zal niets ontbreken. O zalig geloofsvertrouwen! Maar wat wij u bidden, geliefden! laat dat vertrouwen u niet werkeloos maken, u niet onverschillig doen worden; geen trage knieën, geen slappe handen! Alles wat uwe hand vindt om te doen, doet dat met magt. Woekert met de gaven en de talenten die God u geschonken heeft, en stelt uw ligchaam tot eene levende, heilige, en Gode welbehagelijke offerande; dit is uwe redelijke godsdienst (Rom. xii. 1). Bidt zonder ophouden dankt God in alles; bid vooral om een rein hart en een vasten geest, en dat dat gevoelen in u kome, dat in Christus Jezus was. Dankt God voor zijne liefde, die zelfs daarin doorblinkt als zijne kastijdende hand u treft, want *alle* de paden des Heeren zijn goedertierenheid en trouwe, niets dan trouwe liefde, en Hij plaagt de menschen kinderen niet uit lust tot plagen, maar alleen met wijze en liefderijke bedoelingen. Broeders en zusters, geliefden in den Heere! Laat alzoo uw licht schijnen voor de menschen, opdat zij uwe goede werken zien, en uwen Vader in den hemel mogen verheerlijken. Wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus. En nu, kinderkens! blijft in Hem, opdat, wanneer Hij zal geopenbaard worden, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van Hem niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

En hiermede onze inlichtingen, waarschuwingen en vermaningen eindigende, bevelen wij u nog ter lezing onderstaanden brief. Leest en oordeelt als verstandigen, en zegt ons aan wiens zijde de regtvaardigheid en de liefde is.

Gedaan in onze Algemeene Kerkvergadering, alhier den 26sten en 27sten dezer, gehouden.

D. VAN DER HOFF, Praes. en Scriba,	
F. G. WOLMARANS, Ouderl. Mooirivier,	
H. S. PRETORIUS, Ouderl. Rustenburg,	
N. J. SMIT, Ouderl. Pretorius Stad,	
G. C. SNYMAN, Ouderl. Mariko,	
PH. SNYMAN, Ouderl. Rustenburg,	
P. J. LIEBENBERG,	} Diakenen van Mooirivier.
J. J. VAN WYNGAARD,	
C. A. BOTHMA,	
P. J. GILDENHUYS,	

Moorivier, 27sten Dec. 1855.